

I dalis. TEKSTO SUVOKIMAS

Atidžiai perskaityk tekstą ir atlik užduotis.

Kalba

Kiekvienas suprantame, kad mums mūsų kalba – skambiausia, gražiausia, ja galime pasakoti, ką tik norime. Ja dainuojame ir net galvojame ar sapnuojame. Mūsų kalba – mūsų gyvenimo dalis.

Ar sena mūsų kalba? Taip, tikrai sena. Tiesa, lietuviškai kalbėję mūsų protėviai nepaliko knygų, laiškų.

Lietuvos vardas pirmą kartą prieš tūkstantį metų paminėtas taip pat ne lietuviškai, o lotyniškai. Karaliaus Mindaugo laikais kalbėta ir rašyta lietuvių kalba. Pirmoji lietuviška knyga išspausdinta 1547 metais. Tai buvo Martyno Mažvydo „Katekizmas“. Tačiau rastas ir daug senesnis lietuviškas tekstas – 1503 metais nežinomo autoriaus ranka rašyti poteriai.

Pasaulio kalbininkai seniai nustatė, kad lietuvių kalba labai panaši į jau mirusias kalbas. Mūsų kalba gyva. Ar mes neturime tuo didžiulis?

Mūsų kalba sudėtinga ir paprasta. Pirmiausia ja kaip rašome, taip ir skaitome. Mūsų abėcėlėje – 32 raidės. Dvibalsiai kalbai teikia dainingumo, lankstumo, žaismingumo.

Ar lengva kalbėti lietuviškai? Taip, mums, girdintiems lietuvių kalbą nuo gimimo, lengva. Kitataučiui mūsų kalba – kietas riešutėlis, nes išmokti tarti balsius, dvibalsius, o paskui – taisyklingai kirčiuoti, išmokti gramatikos yra be galo sunku.

Selemonas Paltanavičius

TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTYS

1. Kada pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas?

1 taškas

2. Teksto žodžiais atsakyk, kokia mums yra mūsų kalba.

2 taškai

3. Kokia kalba buvo kalbama karaliaus Mindaugo laikais?

1 taškas

4. Kada išspausdinta pirmoji lietuviška knyga? Kaip ji vadinosi?

2 taškai

5. Ko mūsų kalbai teikia dvibalsiai?

2 taškai

6. Kas dar, be mūsų, domisi mūsų kalba? Atsakymą pažymėk.

1 taškas

a) dainininkai

b) pasaulio kalbininkai

c) valdininkai

7. Kodėl „kitataučiui mūsų kalba – kietas riešutėlis“?

2 taškai

8. Kaip manai, kuo lietuvių kalba yra ypatinga? Savo nuomonę pagrįsk.

2 taškai

9. Paaiškink pasakymą „Mūsų kalba yra gyva“.

1 taškas

Galėjai surinkti 14 taškų. **SURINKAI** _____

II dalis. RAŠYMAS

1. Pabrauk žodžius, kurių rašybą reikia įsidėmėti.

4 taškai

- Šešios žąsys su šešiais žąsyčiais. • Visuomet pasakyk ačiū. • Nepamiršk ir žodžio dėkui.
- Po ąžuolu augo trys grybai ir gėlė. • Drąsuolis šiandien ryte grįžo namo.

2. Įrašyk trūkstamas raides.

5 taškai

Ka____kas, man____s, tav____, m____slingas, kel____tas,
ketur____sdešimt, vėl____va, ryto____, atidž____, k____snis.

3. Patikrink priebalsių rašybą.

3 taškai

Vežti – _____

Grėbti – _____

Šliaužti – _____

Zvimbtelėjo – _____

Pešti – _____

Drėbti – _____

4. Ištaisyk klaidas.

3 taškai

Mąstyti, asotis, drasa, tesinys, kiaušinis, stebuklas,
gryžo, trise, keletas, kažkas, žemyn, gal būt.

5. Ištaisyk klaidas.

4 taškai

- Užsiplieskė lyg degtukas. • Tėvelis įsuko varštą. • Jonas panoro staptelėti.
- Kas žinksni Brisius vis lystelėdavo koją. • Prisivirei košės, tai ir srėpk.
- Ankščiau vis klyzdavau.

6. Įrašyk trūkstamas raides. Paaiškink pabrauktų žodžių rašybą.

4 taškai

- Norim au ti () dideli. • Vėjas pradėjo ū ti () ir len ti () medžių šakas.
- Puoliau grė ti () lapų ir ve ti () jų į krūvą.
- Mamytė rū čiai () pažiūrėjo į mane, kad neme čiau () vabalo ant šulinio dan čio ()

Galėjai surinkti 23 taškus. SURINKAI _____

III dalis. KŪRYBINĖ UŽDUOTIS

Prisimink perskaitytą knygą, kuri tau padarė didelį įspūdį.

Parašyk pasakojimą „Mano vaikystės knyga“.

NEPAMIRŠKI

- Laikykis pasakojimo sandaros (pradžią, raidą, pabaigą).
- Vartok vaizdingus žodžius ir posakius.
- Kitą mintį rašyk naujoje pastraipoje, toliau nuo krašto.
- Atkreipk dėmesį, ar siejasi sakiniai.
- Rašyk gražiai, tvarkingai, įskaitomai.
- Pasitikrink, ar nepadarei klaidų.

1. Kaip knyga vadinasi? Kaip ji atrodo?
2. Apie ką joje pasakojama?
3. Kokius veikėjus įsiminei? Juos apibūdink.
4. Kodėl ši knyga tau įsiminė?
5. Kam patartum ją paskaityti? Kodėl?